Baş muharriri: Esat Adil Müstecabi
Yıl: 1 — 10 KURUŞ — Sayı: 16
Mektup ve telg adresi: Posta kutusu 519 İstanbul
İdare: Cağaloğlu Çukur Han No: 4

22 Temmuz Pazartesi 1946

GERÇEK

(Emeğe Hak, Emekçiye Hürriyet)

HALK DAVASI GÜDER, SİYASİ SABAH GAZETESİ

Özür dileriz

Vukua gelen ani bir arıza sebebile bugün de ancak büyük zorluklarla iki sayfa olarak çıkıyoruz. Okuyucularımızdan özür dileriz.

Seçim bütün yurtda sükûnetle geçt

Memleketimizde ilk defa yapılan tek dereceli seçimde millet büyük bir imtihan kazanmıştır

Doğu vilâyetlerde durum Halk partisinin lehinde

İki parti karşı karşıya

Siirt ve Erzincanda C. H. P. kazandı

Ankara, 21 (A.A.) — Bugün yurdun her köşesinde yapılan millet vekili seçimi sona ermiş bulunmaktadır.

Muhabirlerimizden aldığımız telgraflar, seçimin her yerde büyük bir sükûn ve tam bir intizam içinde geçtiğini, büyük bir ekseriyetin iştirâk ettiği tahmin edilen bu seçimde yurttaşların millî ödevlerini Türk milletine has bir vekar ile yerine getirdiklerini bildirmektedir.

Milletimizin siyasi rüşdünün ve olgunluğunun bir defa daha en güzel bir tezahürüne vesile teşkil eden bu seçimin sonuçları tahmin edildiğine göre ancak yarın alınmağa başlanacaktır.

En son dakikada aldığımız telgraflar, Siirt ve Erzincan'da halk partisi adaylarının kazandıklarını bildirmektedir.

Kat'i netice ancak bugün belli olacaktır.

Bir çok vilâyetlerde yapılan tahminlere göre şimdilik vaziyet Demokrat partinin lehinde olduğu görülmektedir

İki büyük siyasi rakip

Dün geç vakte kadar seçimlerin kati neticesi alınmış değildir. İstanbulda sandık başlarından ayrı ayrı alınan neticelere göre vaziyet Demokrat partinin lehindedir. Ve reylerin yüzde seksen beşi demokrat parti lehine kullanılmıztır.

Dün telefonla konuştuğumuz Demokrat parti başkanı Celâl Bayar vaziyetten memnun olduğunu bildirmiş ve bir çok vilâyetlerde, netice belli olmamakla beraber remokrat parti lehinde tahminler yürütülebileceğini söylemiştir.

Seçimlerin neticesi henüz kati şekilde anlaşılmamıştır. Ancak neticenin bu gün alınacağı umulmaktadır.

MUHTELİF VİLAYETLERDE SEÇİM NETİCELERİ

Ankara, 21 (Gerçek) — Telefon ve telgrafla şimdiye kadar alınan malümata nazaran daha ziyade doğu vilâyetlerinde seçim vaziyeti C. H. P. nin lehinedir. Ağrı, Diyarbakır, Kars, Mardin, Siirt, Van, Bitlis Trabzon ve Erzincanda şimdiye kadar alınan sonuca göre yüzde doksan, doksan altı nisbetinde seçimi C. H. P. kazanmıştır.

Niğde, Elazığ, İsparta, Bolu, Kırklarelinde de seçimi C. H. P. nin lehindedir.

Buna mukabil bazı vilâyetlerde de seçimde ekseriyet D. P. tarafındadır.

İstanbulda yüzde 85, İzmirde yüzde 75, İçel de yüzde 90, Bursada, Adanada, Zonguldakta Antakya, Afyon ve Eskişehirde de yüzde 80 nisbetinde de D. Parti kazanmış durumdadır.

Bununla beraber bu rakamlar tahminlere dayanmakta olup, katî neticeler değildir.

Eminönünde demokratlar hâkim!

Eminönü kaza merkezinde seçim hararetli bir şekilde ceryan etmiş ve intihaba iştirak eden halkın ekseriyeti reylerini demokrat parti lehine kullanmıştır. Demokrat parti Eminönü kaza merkezi reisi bay Nuri bir arkadaşımıza D. Partinin % 75-80 nisbetinde Eminönü kazanında reylere sahib olduğunu söylemiş ve gerek emniyet teşkilâtına ve gerek C. H. P. mensublarının tedhis ve tazyik hareketlerinden şikâyet etmiştir.

Seçim esnasında D. P. mensublarından bir çok kimseler nezaret altına alınmış bulunmaktadırlar. Bunlar arasında kaza azasından Sabri Hepiş, Kumkapı nahiyesi azasından Ahmet Ateş, Alemdar nahiyesi ocak azasından Sabahattin 63 numaralı sandıktan Kemal, 73 numaralı sandık D. P. mümessili Orhan Erdemir ile üniversite tıbbiye talebelerinden ve D. P. azası Orhan bulunmaktadır.

Kaza başkanı bunların tevkif sebeblerinin neye istinad ettiğini bilmediğini söylemiştir.

Hatta, bu arada Kadırga ocak reisi Bahattin D. P. ocağında otururken polisler tarafından alınıp emniyete götürülmüştür.

Sabıkalılar iş başında

Sabıkalılar C. H. P. namına Eminönü kazasında kendilerine tahsis olunan 2365 plâka No: lu taksi ile sandık sandık dolaşarak D. P. mümessillerini tehdit etmişlerdir. Bir kaç sandık başında bu sabıkalılardan Bıçakcı Mehmet, Katiloğlu Gafur, İki İsmail kavga çıkarmışlar ve D. P. lilerle beraber karakola götürüldükleri halde sonradan serbest bırakılmışlardır. D. Parti kaza başkanının ifadesine göre 2739 plâka sayılı taksi de bu sabıkalıların emrinde bulunmaktadır.

Propagandacı polis

Nişanca camiindeki seçim sandığı muhafızı olan polis «reyinizi C. H. P. ne vereceksiniz bu hükümetin emridir» diye rek yıldırmış ve 59 numaralı seçim sandığında da C. H. P. ye ait seçim pusulalarını bekçiler ve polisler dağıtmışlardır.

Eyüpte seçim

Eyüpte seçim umumiyetle sakin geçmekle beraber halk gerek C. H. P. si ve gerek emniyet mensupları tarafından tazyik edilmiş ve serbestçe reyini kullanmak imkânını bulamamıştır. C. H. P. mensuplarının D. P. seçim pusulalarını yırtarak yerine C. H. P. nin pusulalarını okuyup yazma bilmeyen seçmenlere D. P. nin seçim pusulası diye vermişlerdir.

Eyüpte reylerin nisbeti C. H. P. nin lehinedir.

★

Manisa, 21 (Telefonla) — Şehrimizde seçimler büyük bir hararetle geçmiş ve halkın çoğunluğu reylerini kullanmamıştır. Köylerde iştirak nisbeten azdır.

İslâm Partisi!

Üsküdarda seçim sendikalarının bulunduğu mahallelere kurşun kalemi ile yazılmış «İslâm partisi» adlı ve teşekkülünden hiç kimsenin haberdar olmadığı bir partinin listesi asılmıştır. Bu listede «Necmi Güneş» ve «Teodor Kostantinidis» namında iki zatın isimleri yazılı idi. Zabıta bu listeleri asanları aramaktadır.

Seçimi kazanmış nazarile bakılan Celâl Bayar

İstanbulun müstakil namzetlerinden Asaf Hâlet Çelebi kendisi ile görüşen bir arkadaşımıza «Seçimlerin dürüst bir şekilde ceryan etmediğini ve bu şartlar altında bu memlekette hiç bir seçimin yapılamıyacağını ve artık kendisinin de adaylığını koymaktan vazgeçtiğini söylemişti.

Liste dağıtanlar karakolda

Çengelköyünde demokrat partisinin aday listesini dağıtan kimseler C. H. P. başkanı tarafından karakola teslim edilmiştir.

Gayretkeş Particiler

Binbirdirekte Demokrat Partinin mümessilleri, Piyerloti caddesinden geçenlerin yolunu keserek, oylarını D. P. ye vermeleri için ısrarla propaganda yaparak gelip geçeni rahatsız etmişlerdir. Bu hareket halkı sinirlendirmiştir.

★

Aksarayda 51 No: lı sandık başından M. Kalkınma ve D. P. mümessillerini seçim komisyonu başkanı uzaklaştırmıştır. Vaziyet bir zabıt varakası ile tesbit edilmiştir.

★

KIRKLARELİNDE SEÇİM

Kırklareli, (Gerçek) — Dün akşamdan beri Vâli Kâzım Demirel'in emrindeki polisler ve jandarmalar demokrat ve müstakillerinkiler de dahil bütün otomobilleri kiralıyarak köylere yayılmışlar H. P. nin listelerinden gayrisini halktan toplıyarak yırtmışlardır. Dün saat 7 den itibaren köylerle irtibat kesilmiştir. Şehirdeki 8 sandığın başına ikişer jandarma, üçer polis ve yakalarında altı ok bulunan yedişer kişilik seçim heyeti yerlerini almışlardır. Demokrat temsilcilerden üçü seçime müdahale ettikleri ileri sürülerek emniyette

(Devamı 2 incide)

— Bi kıymetli arkadaşımız saatlerce Leylek ... diğer parti hatiplerine ağız açtırmamıştır.

Millî Kalkınma partisinin Sözcüsü nezaret altına alındı

Millî Kalkınmacıların seçim sandığı başında propaganda yapmalarına mâni olundu

Dün Millî Kalkınma partisinin sözcüsü Nurettin Ardıç emniyet müdürlüğü memurları tarafından nezaret altına alınmıştır. Hadise şöyle olmuştur:

Millî Kalkınma partisinin sözcüsü Nurettin Ardıç dün Şehreminî nahiye merkezindeki sandık başına gitmiş ve orada etrafına topladığı yirmi kadar parti mensubu ile propagandaya başlamıştır. Sandık başında propaganda kanunen memnun olduğundan memurlar kendisine ihtar etmişlerse de, yine propagandasına devam etmiş, bu sebeple Nurettin Ardıç ve arkadaşları karakola celbedilmitir. Burada üstleri aranmış ve bazılarında silâh bulunmuştur. Bu sırada Nuretti Ardıç polis memurlarına bağırıp çağırmağa başlamış ve hakaret etmiştir.

Millî Kalkınma partisinin sözcüsü Nurettin Ardıç'la arkadaşları şimdi nezaret altında bulunmaktadırlar.

Birbirini tutmayan tahminler

Her iki taraf da kendilerinin kazandıklarını iddia ediyor

Gerek Ankaradan gerek diğer vilâyetlerden hatta şehrimizden son dakikaya kadar alınan seçim hakkındaki malûmat birbirini tutmamaktadır. Hattat bu haberler tamamen birbirinin tersinedir. Malûmatı veren kaynaklar kendi taraflarını tutmaktadır.

Demokrat partinin Ankara merkezinden alınan malûmata İstanbulda durum yüzde 85 D. P. lehinedir.

C. H. P. genel sekreteri Nafi Atuf Kansudan geç vakit telefonla aldığımız malumata göre İstanbulda seçimler yüzde elliden fazla C. H. P. nin lehinedir.

Zonguldak ve Bursa için gelen haberler de birbirini tutmamakta ve iki parti, kendi taraflarını tutan haberler vermektedir.

Dünkü seçimde bir vatandaş oyunu kullanıyor

Sabahhattin Ali

Beyaz bir gemi

BÜYÜK HALKÇI SANATKÂRIMIZIN EN GÜZEL HİKÂYELERİNDEN BİRİDİR.
...NKI SAYIMIZDA OKUYACAKSINIZ.

İstanbulda seçim nasıl geçti?

Seçim değil sayım

Otomobiller vızır vızır işliyor. Partiler, yalnız sandık başlarında değil, caddelerde yarışıyor

Elinde dört, beş liste var, acaba hangisini atsın, parti temsilcilerinin gözleri bu yeni gelene dikildi

Sabahın erken saatlerinde sakin, sessiz, vatandaşlar birer, ikişer gelip, reylerini kullanıyorlar.

Seçimi kazanmak azminde bulunan iki mühim parti, C. H. P. ve Demokrat Parti propagandacıları çarpışıyorlar. Sinsi ve sessiz bir çarpışma bu. Fakat henüz «vukuat» yok.

Sokaklar tenha, Sanki seçim değil, sayım günündeyiz. Yalnız sandık başları kalabalık.

Listede ismini bulamayan 60 yaşlarında bir kadın tersyüzü evine dönüyor.

Otomobiller vızır vızır işliyor. Partiler, yalnız sandık başlarında değil, otomobillerle de yarışıyorlar. Bir sandık başına gelen vatandaz, müşkül durumda kaldı: Elinde her Parti propagandacısı tarafından tutuşturulmuştur, 4—5 liste var. Hangisini atsın?

Parti temsilcilerinin gözleri ona dikili... Zavallı, şaşkın, bakınıyor. Nihayet baktı ki olacak gibi değil, işin içinde hatır, gönül var, el çabukluğu marifet deyip, hemen birini alıp zarfa attı.

Maçka taraflarında C. H. P. nin tanınmız bir siması, bıyıklarını bura bura caddenin ortasında dolaşıyor: Hükûmet içinde hükûmet kurmuş gibi bir hali var.

Vakit ilerledikçe ufak tefek hâdiseler oluyor: Küçükpazarda Millî Kalkınma partisi, C. H. P. ne galebe çalmış. Fakat reyle değil, başka türlü bir galibiyet bu: Biri M. K. P. den diğeri C. H. P. den olan iki kişi kavga ediyorlar. C. H. P. li bıçağı çekip, öbürüne saplıyor. Bıçağı yiyen M. K. P. o hâliyle rakibinin elinden bıçağı kapıp, C. H. P. liye saplıyor. Netice: Hastahane!

Öğlene doğru Kenan Öner'e telefon ediyorum. Söyledikleri pek merak çekici şeyler. Bakın ne diyor:

«— Saat 19 da seçim bitip, komisyonlar tasnife başlayınca, vilâyetten aldıkları emir mucibince, komisyon reisleri, tasnif neticesini bildiren zaptı sabaha kadar ceplerinde taşıyıp, ancak pazartesi sabahı ilçeye bildirecekler. Tabii bu arada da Demokrat veya diğer muhalif bir partinin ekseriyeti kazandığı yerlerde bu listeler, C. H. P. lehine olan diğer bir liste ile değiştirilecekler.»

Eğer doğruysa müthiş bir haber bu. Derken Vilâyet vaziyeti resmen tekzip ediyor. Hangisine inanalım?

Kenan Öner yine diyor ki:

«— C. H. P. mensuplarından gazeteci Hakkı Tarık Us, İmar Bankası müdürü Celâl, Sular idaresi müdürü Yusuf Ziya, Daimi encümen âzâsı Celâl Aslan, giray ve daha başka kimseler, ceplerinde C. H. P. aldıkları 30-50 bin lira ve bunları kayıtsız şartsız harcamak müsaadesi ile İstanbulun muhtelif semtlerinde şu anda propaganda gezintisine çıktılar.»

İnanalım mı? İnanmıyalım mı? Hakkı Tarık'a telefon ediyorum:

«— Yemeğe çıktı» dediler.

Diğer taraftan Millî kalkınma partisinden haberler geliyor:

— Beyoğlunda, Yenişehirde M. K. P. bucak bazkanı olan Fethi, elinde vesikası olduğu halde, biraz önce asker kaçağıdır diye karakola atıldı.

— Fatihte oturan Ali Kazanç adında bir M. K. P. li, Samatya nahiye müdürünün emriyle Aksaray karakoluna atıldı. Buna da asker kaçağı diyorlar.

(Devamı 2 incide)

?

Seçim bitti. Kazanan partiye kutlu olsun diyebilmemiz için bu galibiyetin meşrû şartlar içinde, meşrû vasıtalarla elde edilmiş olduğuna kanaat getirmemiz lâzım:

Bizce, milletimizin gerçek hürriyet ve umumî refah yolunu açabilendir ki, seçimin galibi sayılır.

Roma, 21 (A.A.) — Petrol endüstrisindeki grev bu gün ücret meselesinin halli üzerine nihayet bulmuştur. Şeraiti henüz belli olmayan bu anlaşma sanayi bakanı Morandi'nin teşebbüsü üzerine akdedilmiştir.

GERÇEK

Roma, 21 (A.A.) — Dünya sendikalar federasyonu tarafından general Fraco aleyhinde tertip edilen tezahürata iştirak etmek için Cenova'da bir kaç dakika bütün işler tatil edilmiştir.

RET TAŞI

...mmedia finita'

A. METİN

Evet komedya bitti... Şimdi tragedya başlıyabilir. Aylardanberi bu memlekette görülen geniş nefes almıya karşı ruhları boğula boğula diş gıcırdatanlar bugünü bekliyorlardı: «Hele şu seçim bir geçsin, biz sizin çanınıza ot tıkamasını biliriz. Yalnız millet bir iradesini göstersin.»

Ne demek istedikleri söyleyişlerinden belliydi. Ama kimse yılıp susmadı. Kimsenin yolundan dönmiye niyeti yok.

Haydi bakalım, tasarladığınız işlere girişin. Hak, hürriyet, insanlık düşüncelerinin kâğıt üzerine dökülüp milletin kafasına doğru yol almasını sağlayan gazetelere ücretli sürülerinizi saldırın. Sivil memurlarınızı, mah yüzlü ajanlarınızı namuslu vatandaşların ensesine musallat edin. Birinci şubeleriniz işlesin. Falakalar, tırnak sökmeler, tabut hücreler, bin mumluk ampuller alsın yürüsün. Keyfinizin istediğini bilâmüddet sürgüne gönderin. Senelerce uğraşsanız yine bir satırını doğru dürüst kavramaktan âciz olduğunuz kitapları rapor edip toplatın, yırtın, yakın! Ortalıkta fikir namına, yalnız işporta malı beyinlerini kiralamış zavallıların söz halindeki salyaları kalsın. Sanat namına, yalnız beceriksiz uşakların eser halindeki bel kırmaları meydana çıksın. Vatanseverlik namına, yalnız pabuç yalayıcıların halk düşmanlarını alkışlayışı işitilsin.

Öyle değil mi? Madem ki seçimler bitti, herşey eski haline, nazik gönlünüzün pek istediği o hale dönmeli. Bunu hakikaten yapmak istiyeceğinizden şüphe bile etmiyoruz. Sizden daha neler beklenir.

Ama bizde yılacak göz yok.

Sonra da, millet artık o bildiğiniz millet değil.

Okuduk, Düşündük ve...

Biz de emin değiliz

A. E. Yalman'ın «Türk tarihinde bir merhale» isimli başmakalesi de başmakalecilik tarihinde bir merhaledir. Bu yazıda Yalmanın, kendi tabiriyle bütün akıncılığı üzerinde! Bir seçim nutku kadar parlak olan bu yazının hele son paragrafına hiç diyecek yok! Doğrudan doğruya Türk milletine hitabediyor. Bununla beraber makalede bizi de düşündüren cihetler yok değil. Meselâ şu cümle:

«Her birimiz vatandaş sıfatile birer birer vazifemizi yapınca, hak yerine gelecek mi, millî irade serbestçe belirecek mi? Hiç birimiz buna emin değiliz.»

YA HALK NE FİKİRDE?

Cahit Yalçın, «seçim günü» isimli başmakalesinde bermutad gene partisinin propagandasını yapmakta, gene ayni sakızı gevelemektedir. Mevzuda yenilik olmayınca bittabi üstad mugalatada yenilik yapacaktır:

«Eğer Moskova radyosundan bizim aleyhimizde yapılan neşriyat Demokratik bir Avrupa memleketinden gelseydi, bunun prensip ve ideal namına yapılmış bir itiraz olabileceğini düşünmemize imkân vardı.»

Lâfa gelince «haricte ne derlerse desinler, biz kulağımızı daima halka vermeliyiz» diyenlerin demek ki kulağı daima dış kapının anahtar deliğinde!

Üstat, bırak onlar ne derlerse desinler, sen kulağını biraz da halka ver! Sonra, seçim için nasihata başlıyor:

«Moskofların yüzünü güldürme ve vatanının çukurunu kazmak mesuliyetini yüklenme de ne yaparsan yap!»

Peki ama, reyimizi biraz da bu milletin yüzünü güldürmek için kullanmıyacak mıyız?

ASIM US VE SEÇKİNLER

Halk partisinin, hafif tabiriyle, propagandacısı Asım Us Vakit gazetesindeki başmakalesinde şöyle yazıyor:

«Bu hususta vicdanım gündelik şahsî hislerin katında tutarak salim bir karar verebilecek vaziyette olan aydın vatandaşlar çoktur. Fakat bunlar sayıları milyonlar ve milyonlar tutan bütün seçmenlerin yekûnuna nisbetle yine bir azlık halinde kalırlar.»

Bu fikir başka türlü de ifade edilebilir: Meselâ şöyle:

«Türkiyede şahsî hislerin üstünde, sadece millî menfaatleri düşünerek karar verebilecek olanlar bir avuç aydın ve seçkin vatandaştan ibarettir. Geriye kalan milyonlarca Türk vatandaşı, kendi şahsî duygularının üstünde vatan menfaatlerini idrak edecek liyakatte değildirler.»

Ama, tabiî Asım Us böyle söylememiştir:

PEYAMİ DEMOKRAT!

Gene Vakit gazetesinde, Peyami Safa bakınız nasıl konuşuyor:

«Halk partisi geniş bir tasfiye hareketine başlar da şüpheli mensuplarını dışarı atarsa, Demokrat parti, dün aleyhine yürüdüğü bütün o döküntüleri toplayacak ve kendi içine alacaktır.»

Ne o, bay Peyami? Gene kandilin rengini değiştireceksin galiba! Senin ne olduğundan kimsenin şüphesi yok ama, eğer şüpheli telekki edilmeğe başlamışsan, Demokrat parti, ne kadar şüpheli insanlar olurlarsa olsunlar, bütün o matrut döküntüleri kendi içine alsa bile gene de seni almaz. Hiç ümitlenme.

Gene Peyami Safa, ayni gazetede Demokrat partililere, Demokrasi'nin ne olduğunu değilse bile ne olmadığını anlatıyor, ve şöyle yazıyor:

«Demokratlar demokrasinin kumar oyunu olmadığını bugün yarın anlayacaklardır.»

Siz, demokrasinin ne olduğunu Peyami Sefaya sorun. Demokrasi hakkında daha fazla malûmat almak isterseniz, üstadın «millet ve insan» adlı şaheserine, yahut tasvir kolleksiyonlarına müracaat ediniz.

FEDAİ

Meşhur bir faşist kahraman

Mahpushaneler siyasi mahkûmlarla taştığı gibi, Anadolunun hemen her tarafı da sayısız siyasi sürgünlerle doludur

Vatan tehlikesi manasını işçi ve köylülerimiz büvük bir basiretle Recep Peker'lerden daha iyi anlarlar

Aziz Ziya

Memleketin yüksek davaları etrafında menfaatsiz bir fikir mücadelesi sistemi içerisinde çalışacak yerde şahsî iktidar hırsını istipdat derecesine vardırarak konsprasyoncu hüviyetile Halk Partisinin tarihî tereddisinde rol oynıyan profesyonel politikacıların başında gelenlerden birisi de hiç şüphesiz Recep Peker dir.

İşte bu zat Demokrat halk ve işçi sınıfı arasında lânet uyandıran ve şaheser bir provokasyon nümunesi olan Kütahya seçim nutkunun bir yerinde süslü bir ifade altında şu yalanı ortaya atıyor: «Yeni Türkiyede hangi dağların ardında Dachau kampları kurulmuştur. Vicdan akidesini açıklıyan, siyasî görüşünü söyliyen veya yazan, hükûmeti tenkit eden hangi vatandaşları hangi gestapolar, gizli polisler, karagömlekli milisler konuşturmuş, rahatsız etmişlerdir.»

İpleri milletlerarası emperyalizminin parmaklarına takılı olan Halk Partisinin diktatörlerinden Recep Peker yukarıdaki sözlerile Türk umumî efkârını despotlara mahsus bir dar görüşlülükle aldatmağa muvaffak olacağını zannetmiştir. Fakat dünya demokrasilerinin inkişafını yeni dünya şartlarının verdiği bir cesaretle takip eden halk artık önüne geçilmez bir uyanıklık halinde olduğundan bu nutkun her parçasına karşı gösterdiği nefreti bu kısmından da esirgememiştir. Zira bugün, bütün Türkiye halkı biliyorlar ki, mahpushaneler siyasî mahkûmlarla taştığı gibi Anadolunun hemen her tarafı da sayısız siyasî sürgünlerle doludur. Halk Partisinin bu mümtaz şefinin dimağı artık yorgunluk halindemidir ki kasden ufule uğrayan hafızasını memleket realitesi karşısında susturacak hakikatleri tahrif ediyor!

Büyük şair Nazım Hikmet, proleter mütefekkiri Kerim Sadi, Abidin Nesimiler, işçi sınıfının rehberlerinden Reşat Fuat, Sabati, asistan Mihri, doktor Hikmetler, Semiha Uzun, Hüsnüler, şair A. Kadirler gibi sayısız siyasî mahkûmlar ve sürgün kafileleri şimdi nerededirler? Lûtfen verdiğinizi söylediğiniz demokrasinin mapushane ve temerküz kamplarında mı?

«Siyasî görüşünü söyliyen veya yazan, hükûmeti tenkit eden vatandaşları hangi karagömlekli milisler rahatsız etmiştir?» diyen Recep Pekere kendi direktif ve malûmatı dışında olmasına ihtimal olmıyan ve Halk Partisinin gömleksiz sivil milisleri tarafından tertip edilen 4 aralık tedhiş nümayişini nasıl bilmemezlikten geliyor!

Bu memlekette demokrasinin ve halk dâvalarının mücahitleri oldukları için Cami Baykurt, Sabiha Sertel, Zekeriya Sertel gece yarıları hasta yataklarından sürüklenerek kanun dışı hareketlerle hapishanelere sokulup mahkeme kapılarında dolaştırılmadılar mı?

İnsana öyle geliyor ki bu nutkile Recep Peker değişen dünya ve değişmekte olan memleket realitesi karşısında hâlâ eski ihtişamlı hayatının dalgınlığı içinde sayıklıyor intibaını uyandırıyor! Fakat hakikat tamamile başkadır.

Biz bu hakikate varabilmek için Recep Pekerin şahsiyeti ve hakikî fikirlerinin tahliline geçelim:

Particilik vasfı klâsik ittihatçı teşkilâtçılığından ileri geçemiyen Recep Peker, şahsî düşünceleri itibarile de Alman ve İtalyan faşizminin dünyayı felâketlere sürükliyen menfur sistemlerini propaganda etmekten başka bir şey yapmamıştır.

Onun fikir namına yumurtladığı vecizelerinde insan sever Türk halkına yeni inkişaf ufukları gösteren beşerî bir işaret değil, insan tarihinin kaydetmediği felâketlerin meş'um sembolü olan Gamalı haç işareti aramak lâzımdır.

1934 - 35 senesine ait Üniversitede verdiği inkılâp derslerinde baştan başa bir demokrasi düşmanlığının akislerini görüyoruz. İşte, yığınlar içinden kısacak cümleler...

Çekoslovakyadan bahsederken Hitlerin «Çorba» tâbirini zevkle kullanarak şöyle söylüyor: «Çekoslovakya gibi... medeni vasıtaların biriktiği bir muhitte liberal tiple devlet idare etmek için uğranılan güçlükleri gördünüz.»

Yalnız şunu ilâve edelim ki: Recep Pekerin lûgatinde liberal kelimesinin demokrat karşılığı olarak kullanıldığına dikkat ediniz! Recep Peker devam ediyor: «Bizim gibi herşeyini yeniden kuran» «Bir yurtta liberal düşüncelerin tatbikı» «alanı bulunduğunu tasavvur ediniz.. böyle bir yolun bizim bünyemiz üzerinde ne kadar yıkıcı neticeler doğuracağını elinizle tutar, gözlerinizle görebilirsiniz.» (sayfa 96).

«Federal devlet göçtü, onun yerini alan liberal devlet tipi de (yani demokrasi) eskidi, rolünü bitirdi. O da anarşik ve istismarcı siması (yani demokrasi) ile ve karmakarışık kaprislerle dolu çeşitli partilerile tarihe intikal etmektedi.»

«Türkiye cumhuriyeti gibi» «Bir devletin böyle liberal kombinezonlar ve darmadağınık unsurlarla idare edilemiyeceğini yeter örneklerle göstermiş olduğumu sanıyorum.»

«Bu yoldaki dikkatimi uyanık tutmağa (yani demokrasi aleyhindeki dikkatini) yazamıyacak daha birkaç hâdiseden bahsetmek isterim.» (sayfa 102)

«Netice şudur: Liberal devlet tipi, parlâmentarizm, türlü partilerin çekişmesinden doğan sistem de eskidir.»

İşte şu yukarıya aldığımız satırlarda, Recep Pekerin demokrasi düşmanlığını faşist metodlarla yürüyerek yaptığını gayet açık olarak görüyoruz.

Muhtariyetsiz üniversite kürsülerinde gençliğin şuuruna arzedilen demagoji millî kurtuluş hareketinin demokratik mahiyeti değil, fakat faşist edebiyatından aşırmento edilerek inkılâp formüllerile cilâlandırılmış despotizm zehirleridir. Üniversite gençliği karşısında Göringlerin, Göbelslerin ifade ve tavrile konuşan Recep Peker batı medeniyetini inhilâl etmiş bir bünye halinde teşhir etmeğe yeltenirken dünya tefekkürünün enginliğini yaratan hakikî ilim kaynaklarının tamamile cahili ve düşmanı olduğunu meydana koymuştur.

Son bir noktayı daha aydınlatmak isterim:

Vaktile yüksek tahsil gençliği bugün de Kütahyalı seçmenler karşısındaki hitabetine yalan maskesi vazifesi yaptırılan vatan tehlikesi sözü birbirini nakzeden unsurlardan örülü Recep Peker politikasında siyasî bir âletten başka bir şey değildir.

Tenakuza bakınız: İnkılâp dersleri kitabının 115 inci sayfasının ortalarına doğru: «başta küçük bir müsamahanın arkasından», «Türkiye cumhuriyetinin istiklâli tehlikeye düşer.», «Türkiye için bu tehlike hiçbir zaman doğmıyacaktır, doğamıyacaktır» gibi kat'i bir ifadede bulunurken bugün mebusluğunu kurtarabilmek için seçmenleri telâşa sokmak gayretile vatanı tehlikede göstererek: «Türkiye için meşrû savunma yolunda bir harbe girmek ihtimali olmadığına inanmak büyük hatadır» diye haykırmaktadır.

Yalnız Recep Peker artık şunu iyi bilmelidir ki, egoizmine feda edecek kadar ayaklar altına almak istediği vatan artık bir somnanbüller memleketi değildir. Artık halk kütleleri dış tehlike bahanelerine dayanılarak memleket içi idare tarzındaki adaletsizlik ve haksızlıklarla millet sırtına bir silindir gibi oturulduğunun şuuruna varmıştır.

Vatan tehlikesi mânasını ve yurt müdafaası icabını ecdat şehitlerile perde perde tabakalaşmış vatan topraklarının hakikî sahipleri olan işçi ve köylüler şüphe götürmez bir basiretle Recep Pekerlerden çok daha iyi anlamaktadırlar.

Çünkü, onların ne yabancı memleketlerde dövizleri, ne de hazırlanmış bavulları vardır.

Onların baba topraklarına katacak kahraman bir vücut mayasından başka bir şeyleri yoktur, Recep Peker!

Sen yıllardır yığdığın servetlerin muhafazası endişesi içerisinde bugün halkı sürmek istediğin harp hudutlarının gerisinde kendine saklanacak bir siper ararken şunu bil ki: karşına marksist sıfatile çıkan vatanseverlerin memleket uğruna feda etmekten çekinmiyecekleri tek kıymetsiz şey hayatlarıdır.

Seçim değil sayım

(Baştarafı 1 incide)

Bu haberleri veren Nuri Demirağ, ilâve ediyor:

«— Samatya nahiye müdürü, bize olan düşmanlığını zaten belediye seçiminde de göstermişti. Amma merak etmesin, biz onu kara listeye dahil ettik, icabına bakacağız.»

Biraz sonra M. K. P. den yeni ve meraklı bir haber daha geliyor: Partinin sözcüsü ve adayı Nurettin Ardıçoğlu, propaganda yaptı diye Şehreminin de tevkif edilmiş. Tahliye ettirmek için vâli ile görüşüyorlarmış.

İşe bakın hele! M. K. P. nin Millet vekili adayı hapsediliyor!

Saatler sür'atle ilerliyor. Haberler birbirini takip ediyor: M. K. P. nin Kumkapı bucak başkanı ile Eminönü ilçe âzâsı Sabri tevkif edilmişler.

Mareşal Fevzi Çakmak'ın şahsi mümessilleri sandık başlarından uzaklaştırıyorlarmış...

Demokrat Parti memleket haberlerini veriyor: İzmir ve Hatay'da seçim faaliyeti korkunç bir gidiş almış. İzmirde sabahın ilk saatlerinde bütün D. P. temsilcileri tevkif edilmişler. Halka zorla C. H. P. listeleri attırılıyormuş. Hatayda da aynı vaziyet var. Korkunç bir şey...

★

Şimdi saat 19 seçim bitti. Tasnif başlıyor. Neticeler pazartesi akşamına doğru belli olacak.

Seçim ve partiler

Seçime iştirak edenler :
Cumhuriyet Halk partisi
Demokrat ..
İşçi ve çiftçi ..
Milli Kalkınma ..
Liberal Demokrat ..
Yalnız vatan için ..
Seçime iştirak etmiyenler:
Türkiye Sosyalist partisi
Sosyal Demokrat ..
Türkiye sosyalist emekci, köylü ..
Türk sosyalist işçi ..
Sosyal Adâlet ..

Şakalar

Kovaaa!

Aziz NESİN

Futbol maçlarına gider misiniz? Ben gitmem ya, şöyle uzaktan ilgilenirim o kadar. Spor havadislerini gazetelerde okuduğum olur; yoldan geçerken stad yemlardan taşan sesleri duyduğum olur.

— Yuhâ... Vur, kır...

— Yayya ya Şa şaşa...

— Cim bom bom Cim bom bom gibi, dil kurultayının uydurduğu - bu kelime, icat eden Asaf Hâletten iktibas edilmiştir - terimleri arasına girememiş centilmen sporcu sözlerine bayılırım. Bu spor terimlerinden birine akıl erdiremem:

— Kova!..

Kova Galatasaray, Kova Fener, Kova Beşiktaş... Her klüp taraftarı diğerine Kova diye hitap eder. Herhalde iltifat değil, ama ne olduğu da belli değil.

Seçim ertesinde kovadan, kovalıktan söz edilir mi diyeceksiniz. Edilmesine edilmez ya, hatırıma geldi işte, belki bir münasebetsizlik, hoş görün.

Temsilde hata olmaz, partilerin seçim mücadelesini bir siyasî spora benzetiyorum' Ve seçime giren partiler, hay şu kutu kutu içinde, parti parti içinde, yani neresinden keserseniz kesin yine ayrı birer mahlûk olan solucanlar gibi birbirinden ayrılmış, birbirini doğurmuş partiler de bir siyasî spora başladılar. Halkın oyunu, top oyununa çevirdiler, mahalle çocuklarının ayaklarında dolaşan bez toplar gibi kullanıyorlar. Topu bir yan da bırakın, Allah yaratmış demeden, herifin suratı budur diye çakıyorlar birbirilerine tekmeyi Kalçalarında nalçalarının izi kalıyor: Faul!

— Hani hakem yok mu, nerede? diyeceksiniz.

— Var ama, hakem de bir taraftan oynuyor.

— Hakeme gözlüüüük...

— Kova Halk Partisi.

— Kova Demokratlar.

— Kova Kalkınmacılar.

Halk on kulaç kuyudan çekecek ve bir yudum su alamıyacak, kova ama, dibi delik.

Biz de bağıralım hep bir ağızdan, ne yapalım, öyle alıştırdılar:

— Yayya ya Şaşa şa Demokratlar çok yaşa!..

— Cim bim bom. Cim bom bom Halk Partisi cim bom bom..

— Kova, kovaa, kovaaaaa..

General de Gol

Cumhur Başkanlığını kabule mütemayildir

Komünist partisi böyle bir teklifi reddedecek

Londra, 21 (A.A.) — Haber verildiğine göre, halkçı cumhuriyet partisi üyeleriyle mutedil gruplar, yarı resmî olarak general De Gaulle'ü ziyaret etmişlerdir. Bu ziyaret generalin cumhurbaşkanı seçilmesi ihtimalini arttırmak için zemin yoklamak üzere yapılmıştır. Yeni anayasaya göre, başkana verilecek yetkiler, general De Gaulle'ün tasavvur ve arzu ettiklerinden daha dar olacaktır. Haber verildiğine göre, general De Gaulle'ün cevabı müsaittir, fakat general cumhurbaşkanı seçilmesi hususunda bütün siyasî partilerin mutabık olmaları gerektiği şartını ileri sürmüştür. Komünistlerin bu teklifi kabul etmek ihtimalleri pek azdır.

Seçim hâdiseleri

(Baştarafı 1 incide)

nezaret altına alınmışlardır. Halkın atacağı oylar heyet tarafından tedkik edilmiştir. Bu vaziyet karşısında seçim neticeleri daha şimdiden anlaşılmış vaziyettedir.

*

Bursada bir hâdise

Bursa, 21 (Gerçek) — Bursada seçimler büyük bir intizam içinde ceryan etmiştir. Netice henüz belli olmamakla beraber Demokrat partinin lehinde olduğu tahmin edilmektedir.

Dün gece sabaha karşı Kara...ey, Kemalpaza, Bursa, Or...li ve köyler arasındaki tele... irtibatı kesilmiştir. Telefon ...nı kesenler aranmakta...

...nlı köyünde Fehmi ismin... seçim listesinde ismi bu... için C. H. P. den üç ...gaya tutuşmuş ve iki ...lar sandalya ve bı... ...e girmişlerdir. ... Osman Berrak ...met Zengin ha...anmış ve memle...ine kaldırılmışlar...

Upton Sinclair:

DEVLER HASADI

Tercüme eden: A. Vatur

-15-

Evet, Emily dostunun ne kastettiğini anlıyordu. Beauty'den on yaş daha büyüktü ve aynaya baktığı zaman ondan daha az müteessir olmıyordu. Bu telefon muhaveresinden annenin sırf evlât hatırı için nefsini körlettiğini anlamıştı. Zira hiçbir kimse yoktu ki Beauty kadar ziyafetlerden ve bilhassa yatla gelen misafirlerle dedikodu etmekten hoşlansın. Fakat gençler, [illegible], böyle yerlerde ihtiyarların bulunmasını istemezler. Bunun için «Sept Chenes» şatosunun zeki sahibesi yalnız baba ile kızı ve onlarla tanıştırmak üzere Lanny'yi dâvet edecek; kendisi Reverdy ile meşgul olacak ve Lanny'ye istediği takdirde genç kızla alâkadar olmağa fırsat verecekti. Lanny'nin hiç olmazsa kibarca ve dostça hareket edeceğinden emindi; annesinin ve bir nevi teyze mesabesinde olan keudisinin şimdiye kadar tanıştırdığı genç kızlara karşı hep böyle davranmıştı.

Lüks âleminde bir yat rıhtıma yanaştığı vakit, sahibinin ve misafirlerin dış dünya ile konuşabilmeleri için gemiye telefon hattı çekmek âdettir. Çok geçmeden Emily telefon ederek baba ile kızın akşam yemeğine geleceklerini haber verdi; Beauty'nin yapacağı tek şey inatçı oğlunu bulup tepedeki villaya göndermekti. Elbise bahsinde siyah kravat ve simokin kâfiydi. Beauty bütün öğleden sonrasını Lanny'yi bulmak üzere şuraya buraya telefon etmekle geçirdi; fakat nafile, bir türlü bulunmuyordu. Nihayet yemek vaktinden yarım saat evvel, hiç bir şeyden haberi olmıyan Lanny eve döndü. Beauty onu derhal yakalıyarak odasına götürdü ve oğlu traş olurken elbiselerini kendi eliyle hazırladı.

Bu sırada tanışacağı kimseler hakkında öğrendiklerini bir bir sıralıyordu. Oğlunu istediği gibi giydirip kuşattıktan ve otomobiline kadar geçirdikten sonra kocasının öğrettiği şekilde dua etmek üzere odasına döndü. Parsifal, Allah kerimdir, Allah hâkimdir, Ona ne yapması lâzım geldiğini söylemek caiz değildir, tek söylenecek şey «Ey Allahım, senin arzun yerine gelecektir, benimki değil» der dururdu. Fakat Beauty, içinden Allahın bu defa kendisiyle hemfikir olduğuna emindi ve duası arasında «Aziz Allahım, arzum aklında olsun» demekten kendini alamadı.

V

Reverdy Johonson Holdenhurst, isminin söylenmesi biraz güç olan bu şahıs Baltimore'un eski ailelerinden birinin oğlu idi; Yüksek Mahkeme âzasından, ve Birleşme tarafını bir demokrat sıfatiyle tuttuğu için Maryland tarihinde şerefli bir mevkii olan bir zata izafeten kendisine bu isim verilmişti. Reverdy'nin babası işini bilen bir adamdı. Günden güne gelişen bir liman şehrinde gemi tezgâhları, demiryolu güzergâhları ve şair imtiyazların şehir meclisinden kolaylıkla koparılacağını görmüş ve imtiyazları bizzat almakta gecikmemişti. Umumî harp tecikınca şehrin bu zengin adamı olmuştu. Öldüğünde çok meşgul bir babanın lâyıkiyle alâkadar olamadığı ve fazla müsamahakâr bir annenin şımarttığı üç erkek evlât bırakmıştı. Ailenin serveti şimdi Amerikanın en emin hisse senedatı şekline ifrağ edilmişti. Mirasçıların yaptıkları tek şey faizleri toplıyarak bankaya yatırmak ve rahat bir ömür sürmekten ibaretti.

Diğer iki evlât, Emily'nin kibarca ifade ettiği gibi «içen» kimselerdi. Reverdy en iyileriydi, hattâ kendi menfaatini korumayacak ve başkalarının tesiri altında kalacak kadar iyi bir insandı. Bazı siyaset adamları - tabiî parasının hatırı için - onu Senato'ya girmeğe teşvik ettiler. Fakat kendi şehir ve devletinde ki bazık idareden o kadar tiksinmişti, dünyadan elini eteğini çekmeği tercih etti.

Emily «Biraz sıhhatı bozuk» dediği zaman kelime oyunu yapmıyor, fakat doktorların uzun ömür için buldukları «bir hastalık tutturarak onun tedavisi ile meşgul olma» formülünü takip ettiğini kast ediyordu. Reverdy'nin sıkıntısı boğazındandı; birazcık olsun soğuğa çıksa yahut rutubetle kalsa derhal boğazı şişerdi; öyle ki zavallı adam, omuzlarına kar düştüğü takdirde öleceğine kanaat getirmişti. Bundan dolayı mükemmel konforlu bir yat elde etmiş ve her

(Devamı var)

GERÇEK
Nüshası 10 Kuruştur.
★
ABONE ŞARTLARI

Türkiye		Hariç Memleketler
Senelik	2800	5400 Kr.
Altı aylık	1500	2900 ..
Üç aylık	800	1600 ..
Bir aylık	300	— ..

★
İlân Şartları :

Başlık maktu olarak	1000 Kr.
İkinci sayfa santimi	200 ..
Üçüncü sayfa santimi	100 ..
Dördüncü sayfa santimi	300 ..

★
Gazetemize gönderilen yazı ve resimler neşredilsin veya edilmesin sayımından mesuliyet kabul edilmez.
★
Basıldığı yer: STAD MATBAASI
Cağaloğlu, Türbedar Sokak No: 18

Umumî Neşriyatı İdare Ed... Esat Aril Müst...